

Карина Маліновська

аспірант Інституту професійної освіти

Національної академії педагогічних наук України, м. Київ

<https://orcid.org/0000-0001-9215-547X>

СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ТЕХНІКІВ З ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА УПРАВЛІННЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯМИ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ

Анотація. Стаття присвячена аналізу стану дослідження проблеми формування економічної культури майбутніх техніків з транспортних технологій та управління перевезеннями на автомобільному транспорті. Визначено, що формування економічної культури є важливим елементом підготовки спеціалістів цієї галузі, адже економічна культура охоплює знання та вміння, необхідні для раціонального управління перевезеннями, оптимізації транспортних потоків, а також впровадження економічно обґрунтованих рішень у процесі експлуатації транспортних засобів.

Досліджено зміст навчальних програм, що застосовуються для підготовки майбутніх техніків, зокрема дисциплін, які сприяють формуванню як загальних, так і спеціалізованих компетентностей. До таких дисциплін належать «Технологія й організація вантажних автомобільних перевезень», «Організація та безпека дорожнього руху», «Основи економіки транспорту», які надають здобувачам освіти знання про вплив економічних процесів на функціонування транспортних систем. Окрім того, важливе місце у підготовці майбутніх фахівців займають дисципліни, що сприяють розвитку екологічної свідомості, зокрема «Основи екології» та «Безпека транспортної діяльності». Ці дисципліни акцентують увагу на важливості екологічно безпечних рішень у транспортній сфері.

Поряд з цим, у статті обґрунтовано необхідність оновлення навчальних програм, оскільки аналіз літературних джерел показує, що багато матеріалів, які використовуються для навчання, застарілі, не відповідають сучасним вимогам ринку праці. Зокрема, праці авторів, що були опубліковані у 2010 році, не враховують сучасних змін у законодавстві, технічних та технологічних інновацій, що є особливо важливими в контексті інтеграції України до європейського транспортного простору.

Визначено, що оновлення програмного забезпечення навчальних дисциплін з урахуванням сучасних екологічних стандартів та впровадження

автоматизованих систем управління перевезеннями є необхідним кроком для підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів. Стаття також підкреслює важливість підвищення рівня комунікації між закладами професійної освіти та підприємствами транспортної галузі, щоб адаптувати освітні програми до реальних потреб ринку праці.

Ключові слова: економічна культура, транспортні технології, управління перевезеннями, автомобільний транспорт, екологічна безпека, навчальні програми, автоматизовані системи.

Karyna Malinovska

*Postgraduate Student, Institute of Vocational Education of the
NAES of Ukraine, Kyiv,
<https://orcid.org/0000-0001-9215-547X>*

STATE OF RESEARCH OF THE PROBLEM OF FORMATION OF ECONOMIC CULTURE FUTURE TECHNICIANS IN TRANSPORT TECHNOLOGIES AND ROAD TRANSPORT MANAGEMENT

Abstract. The article is devoted to the analysis of the state of research on the problem of forming the economic culture of future technicians in transport technologies and transportation management by road transport. It was determined that the formation of economic culture is an important element of the training of specialists in this field, because it is economic culture includes the knowledge and skills necessary for rational management of transportation, optimization of traffic flows, as well as the implementation of economically justified decisions in the process of operating vehicles.

The content of educational programs used for the training of future technicians has been studied, in particular the disciplines that contribute to the formation of both general and specialized competencies. Such disciplines include «Technology and organization of road freight transportation», «Organization and safety of road traffic», «Fundamentals of transport economics», which provide students with knowledge about the impact of economic processes on the functioning of transport systems. In addition, an important place in the training of future specialists is occupied by disciplines that contribute to the development of environmental awareness, in particular «Fundamentals of ecology» and «Safety of transport activity». These disciplines emphasize the importance of environmentally safe solutions in the transport sector.

Along with this, the article substantiates the need to update educational programs, since the analysis of literary sources shows that many materials used for training are outdated and do not meet the modern requirements of the labor market.

In particular, the works of the authors, which were published in 2010, do not take into account modern changes in legislation, technical and technological innovations, which are especially important in the context of Ukraine's integration into the European transport space.

It was determined that updating the software of educational disciplines taking into account modern environmental standards and the introduction of automated transportation management systems is a necessary step to improve the quality of training of future specialists. The article also emphasizes the importance of increasing the level of communication between educational institutions and enterprises of the transport industry in order to adapt educational programs to the real needs of the labor market.

Keywords: economic culture, transport technologies, transportation management, road transport, environmental safety, educational programs, automated systems.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток транспортної галузі вимагає від фахівців не лише технічних знань, а й високого рівня економічної культури, яка охоплює здатність приймати раціональні управлінські рішення, аналізувати економічні процеси та забезпечувати ефективне функціонування транспортних систем. Економічна культура є важливим елементом професійної підготовки, адже вона безпосередньо впливає на здатність спеціалістів оптимізувати транспортні потоки, знижувати витрати на перевезення та враховувати екологічні стандарти. Це особливо актуально в контексті інтеграції України до європейського транспортного простору, де висуваються високі вимоги до якості та екологічної безпеки послуг [1].

Однак, аналіз сучасного стану формування економічної культури майбутніх техніків з транспортних технологій та управління перевезеннями на автомобільному транспорті демонструє низку проблем, які стримують комплексний розвиток професійної освіти [2]. Застарілі навчальні програми, недостатнє врахування новітніх технологій та змін у чинному законодавстві, слабка взаємодія між закладами професійної освіти та роботодавцями створюють бар'єри для формування необхідних компетентностей. Зокрема, здобувачі освіти не завжди отримують актуальні знання про автоматизовані системи управління перевезеннями, сучасні методи планування руху та оптимізації витрат тощо.

Важливим аспектом також є розвиток екологічної свідомості майбутніх техніків. У транспортній сфері екологічно безпечні рішення стають дедалі важливішими, але в існуючих навчальних програмах ці питання часто розглядаються поверхнево. У результаті випускники закладу не завжди готові до вирішення комплексних завдань, які вимагають інтеграції технічних, економічних і екологічних підходів.

Таким чином, існує нагальна потреба в оновленні навчальних програм, інтеграції сучасних інформаційних технологій і посиленні співпраці між закладами професійної освіти та представниками транспортної галузі. Це дозволить не лише підвищити якість професійної підготовки майбутніх спеціалістів, але й забезпечить їхню конкурентоспроможність на ринку праці [3]. Зважаючи на ці виклики, дослідження в цій сфері набувають особливого значення, сприяючи розробці інноваційних підходів до навчання таких фахівців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки зазначено, що спостерігається невідповідність змісту освіти та методики викладання сучасним вимогам ринку праці та потребам особистості. Також недостатньо динамічно відбувається модернізація освітнього простору (випереджувальне оновлення змісту професійної освіти з урахуванням динамічних техніко-технологічних змін у галузях економіки, запровадження інноваційних технологій в освітній процес, технічне переоснащення закладів професійної освіти), створення гнучких траєкторій для опанування повних/часткових кваліфікацій, затребуваних роботодавцями компетентностей. Слабкою також є мотивація педагогічних працівників закладів професійної освіти до підвищення кваліфікації, стажування на виробництві, самовдосконалення [4].

Підґрунтям нашого дослідницького пошуку послуговували ідеї, сформовані у чисельних вітчизняних і зарубіжних працях, присвячених теоретико-методичним засадам професійної освіти (Р. Гуревич, Н. Ничкало, В. Радкевич, Т. Сулима, Л. Шевчук та ін.); педагогічним технологіям у професійній підготовці майбутнього кваліфікованого робітника (В. Легун, О. Лісовська, С. Таран); психології праці, професійній підготовці особистості та її самоефективності (А. Бандура, В. Рибалка); формуванню економічної компетентності, культури, освіченості й вихованості майбутнього фахівця (В. Бесараб, О. Кучай, В. Рижиков, Є. Симанюк, А. Сур'як, Л. Тандир, С. Філінович, М. Чуйкова, С. Шишов, В. Янів та ін.). Водночас у науково-педагогічній літературі бракує досліджень, зорієнтованих на формування комплексної економічної культури техніків з транспортних технологій та управління перевезеннями на автомобільному транспорті

Мету статті вбачаємо в здійсненні аналізу сучасного стану дослідження проблеми формування економічної культури майбутніх техніків з транспортних технологій та управління перевезеннями на автомобільному транспорті у контексті існуючих навчальних програм підготовки майбутніх фахівців транспортної галузі.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні зміст навчальних програм для майбутніх техніків з транспортних технологій складається з широкого спектру

дисциплін, які охоплюють як загальні, так і спеціалізовані компетентності. Наприклад, вивчення таких предметів як «Транспортна географія» та «Основи економіки транспорту» дозволяє здобувачам освіти зрозуміти вплив географічних факторів та економічних процесів на функціонування транспортних систем. Окрім того, предмети «Технологія й організація вантажних автомобільних перевезень» та «Автомобільні експлуатаційні матеріали» надають практичні навички і знання, необхідні для професійної діяльності в сфері транспорту. Крім того, важливу роль відіграють інші предмети, такі як «Організація та безпека дорожнього руху», що сприяють формуванню культури безпеки та відповідальності водіїв.

Для прикладу проаналізуємо робочу програму дисципліни «Засоби автотранспортних технологій», яка відноситься до професійно-теоретичної підготовки і на неї виділено 4 кредити. Вона включає широкий спектр тем, що охоплюють як теоретичний, так і практичний аспекти автотранспортної і термінальної інфраструктури. Програма передбачає різноманітні форми контролю (усний, письмовий та практичний), а також методи самоконтролю та самооцінки. Підсумковий семестровий контроль здійснюється у формі заліку.

Аналізуючи теми та кількість їх годин можна помітити, що програма зосереджена на різноманітних аспектах автотранспортної та термінальної технологій. Наприклад, «Поняття автотранспортної інфраструктури та її основні особливості», «Організація і технічна база автомобільного транспорту», та «Загальні принципи та засоби термінальної технології транспортування» займають більше половини всіх годин, що вказує на їхню важливість у вступі до предмету. Далі йдуть теми, які детально розглядають технічні характеристики та класифікацію контейнерів і засобів укрупнення вантажів. «Структуризація термінальної інфраструктури і основні типи операторів», «Світова контейнерна система перевезень вантажів», «Класифікація, технічні характеристики та маркування контейнерів згідно ISO», «Характеристика та класифікація засобів укрупнення вантажних місць (ЗУВМ)», «Характеристика навантажувально-розвантажувальних засобів (НРЗ), їх класифікація», «Навантажувально-розвантажувальні засоби (НРЗ)», та «Пристрої для захоплення вантажів» є важливими аспектами в термінальних технологіях. Крім того, програма передбачає достатню кількість годин для самостійної роботи, що дозволяє здобувачам освіти поглибити свої знання та навички у транспортній галузі [5].

У свою чергу, робоча програма з предмету «Взаємодія видів транспорту», на який виділено 3 кредити, містить розбиття на теми з відповідними номерами, кількістю годин, формою навчальної роботи, назвою розділів та тем, а також формою початкового контролю. Додатково вказано домашнє завдання, рекомендовану літературу та розподіл годин на аудиторну та самостійну роботу студентів [6].

Основні теми включають:

1. Основи взаємодії видів транспорту (елементи транспортного процесу, загальна характеристика сфер взаємодії видів транспорту, значення технічної сумісності транспортних засобів різних видів транспорту); Організація технічної взаємодії видів транспорту (узгодження технічних характеристик, уніфікація тари та упаковки, розвиток інтермодальних транспортно-технологічних систем);

2. Організація технологічної взаємодії видів транспорту (перевезення у контейнерах та у пакетованому вигляді, змішані та прямі змішані перевезення, маршрутизація перевезень, взаємодія видів транспорту при застосуванні контейнерів);

3. Транспортні перевезення, мережі та вузли (транспортні мережі, транспортні вузли, організація вантажних та пасажирських перевезень);

4. Економічна сфера взаємодії (мета та задачі обґрунтованості раціонального сполучення видів транспорту, комплексна система показників оцінки варіантів освоєння перевезень, облік екологічних факторів та ін);

5. Організаційно-інформаційна сфера взаємодії (комерційно-правова сфера взаємодії, задачі державного управління та регулювання транспортної діяльності, центральні та регіональні координуючі органи, транспортне законодавство та ін.).

Кожна з вищезазначених тем має певну кількість годин для аудиторної та самостійної роботи, а також передбачає виконання практичних завдань та вивчення рекомендованої літератури.

Оцінюючи список літератури навчальної програми «Взаємодія видів транспорту», можна відзначити, що наявність базової та допоміжної її видів свідчить про різноманітність джерел для вивчення предмету. Базова література, така як «Загальний курс транспорту» та «Взаємодія видів транспорту: Конспект лекцій», надає фундаментальні матеріали для освоєння основних концепцій. Річна наукова доповідь “Розвиток транспорту з метою відновлення і зростання української економіки” дозволяє ознайомитися з актуальними дослідженнями у галузі. Допоміжна література, така як “Географія основних видів транспорту” та “Розробка графіка руху транспортних засобів”, може доповнити основний матеріал та розширити розуміння предмету. Оцінюючи якість та доцільність літератури, важливо враховувати актуальність видань, посилання на авторитетних авторів та зрозумілість матеріалу для цільової аудиторії [6].

Аналізуючи навчальну програму дисципліни «Технологія й організація вантажних автомобільних перевезень», на яку виділено 8 кредитів, можна визначити, що вона охоплює широкий спектр тем, що відображають ключові аспекти цієї галузі. Дисципліна ретельно розглядає різні види вантажних перевезень, включаючи транспортні характеристики вантажів, їх тару і

упаковку, маркування, методи підвищення схоронності та сумісність під час транспортування.

Програма також охоплює важливі вектори, такі як вантажопотоки, техніко-експлуатаційні показники та собівартість перевезень, а також методи організації руху та роботи екіпажів транспортних засобів. Значна увага приділяється розробці графіків руху, вимогам до перевезень різних видів вантажів та вибору транспортних засобів [7].

Також в програмі передбачено практичні роботи, що сприяють засвоєнню отриманих знань у практичних ситуаціях, а також контроль знань та методичні рекомендації по виконанню курсових та дипломних проєктів.

Навчальні підручники та матеріали лекційних занять обираються у відповідності до кожної теми, що дозволяє здобувачам освіти отримати систематизовану та актуальну інформацію з кожного аспекту організації вантажних перевезень, отримати необхідні знання та навички для успішної роботи в галузі організації автомобільних вантажних перевезень.

Однак, навчальні програми дисциплін мають серйозний недолік у використанні застарілої літератури. Зокрема, у програмі дисципліни «Взаємодія видів транспорту» використовуються навчальні посібники, які датуються 2009 та 2010 роками. Це свідчить про те, що вони не відображають сучасних тенденцій, законодавства та технологій у цих галузях та потребують нової редакції.

Зокрема, праці авторів О. Соловйової, Л. Савченко, Л. Сулими [8] та інших, видані Національним авіаційним університетом та Українською державною академією залізничного транспорту у 2009 та 2010 роках, що вказані в силабусі навчальної дисципліни «Взаємодія видів транспорту» (додаток А), не забезпечують достатню інформацію для сучасних здобувачів і професіоналів у галузі транспорту [9]. Тому важливо швидко адаптувати навчальні матеріали до сучасних вимог та забезпечити здобувачів освіти актуальною та повною інформацією, щоб вони могли успішно справлятися з викликами сучасного транспортного ринку.

Отже, цей недолік застарілої літератури у навчальних програмах створює серйозні обмеження для здобувачів освіти, які прагнуть отримати актуальні знання та навички, необхідні для успішної кар'єри в цих галузях.

Велике значення приділяється також науково-методичному супроводу процесу навчання майбутніх кваліфікованих робітників у сфері автомобільної індустрії з високим рівнем енергоефективної компетентності. Цей супровід здійснюється через науково-методичні центри(кабінети) професійно-технічної освіти та наукові установи. Запровадження сучасних інформаційних технологій, таких як Інтернет, електронні програми, інтерактивні засоби навчання, різноманітні додатки та можливості доповненої реальності, основи штучного інтелекту та програмування, сприяє якісному формуванню компетентності здобувачів освіти.

Окрім цього, майбутні техніки повинні володіти державною та іноземною мовами для ефективної комунікації з пасажирями, клієнтами, та партнерами по бізнесу. Також вони отримують навички використання сучасних інформаційних технологій для розв'язання практичних завдань з організації перевезень і проектування транспортних технологій, вивчають методи планування, організації та контролю за виконанням робіт, що є важливим для ефективного управління перевезеннями. Додатково знання про використання транспортних технологій з урахуванням вимог до збереження навколишнього середовища допомагає їм забезпечити екологічно безпечні перевезення.

Особливо цінним є вивчення аналізу можливостей застосування різноманітних варіантів взаємодії видів транспорту, встановлення взаємозв'язків у ланцюгах постачання, а також оцінювання ефективності організації перевезень з різних аспектів. Майбутні техніки також вивчають автоматизовані системи управління перевезеннями та оперативного управління транспортними потоками для підвищення ефективності своєї діяльності, а також опанування методів безпечної транспортної діяльності та організації міжнародних перевезень з урахуванням митної та міжнародної практики.

Наприклад, навчання за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Транспортні технології та управління перевезеннями на автомобільному транспорті» Комунального закладу професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж автотранспортних технологій» є збалансованим і охоплює широкий спектр аспектів, які важливі для майбутньої професійної діяльності здобувачів освіти [10].

Оскільки основною метою освітньо-професійної програми є підготовка кваліфікованих фахівців у галузі транспортних технологій для автомобільного транспорту та розвиток їхніх навичок управління транспортними системами, зокрема застосування принципів, методів та засобів, то ОПП спрямована на проведення досліджень у сфері транспортних проблем, зокрема на питання надійності та безпеки транспортних засобів і систем.

Випуск фахівців програми «Транспортні технології та управління перевезеннями на автомобільному транспорті» спеціальності 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» вищезазначеного закладу відбувається за участі циклової комісії, яку очолює В. Дубовий, викладач вищої категорії та методист з 25-річним стажем роботи за даною спеціальністю. Підготовку фахівців також забезпечує педагогічний колектив, до якого входить 23 викладачі, з них 20 мають вищу кваліфікаційну категорію. Усі викладачі є штатними працівниками закладу професійної (професійно-технічної) освіти, беруть участь у підготовці фахових молодших бакалаврів, виконують роботу у навчальному, навчально-методичному, виховному та профорієнтаційному напрямках. Для підвищення якості освітнього процесу

вони проводять постійні методичні семінари, на яких обговорюються ключові проблеми методології та методики викладання.

Комунальний заклад професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж автотранспортних технологій» також активно співпрацює з транспортними та автосервісними підприємствами м. Києва та залучає до реалізації освітнього процесу за даною ОПП професіоналів-практиків, зокрема з основного роботодавця – ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» та її підрозділи, а також «Автоцентр на Столичному», що передав закладу освіти 35 одиниць агрегатів та комплектуючих деталей брендів Шевроле та Опель (двигуни, блоки клапанів, коробки зміни передач, механізми рульового керування, стартери, помпи та інші деталі, а також широкий асортимент інструментів).

Важливою також є розробка механізму залучення додаткових ресурсів для оновлення інфраструктури закладів професійної (професійно-технічної) освіти з орієнтацією на сучасні техніко-технологічні умови, що передбачає створення навчально-практичних центрів. Зокрема, у співпраці з роботодавцями створюються кваліфікаційні центри, які займаються розробкою професійних і державних стандартів конкретних професій, оновлюють зміст освітніх програм тощо.

Академічна мобільність у закладі здійснюється в межах національної кредитної мобільності шляхом укладання договорів про науково-освітні відносини між факультетами Національного транспортного університету, Відкритого Міжнародного університету розвитку людини «Україна» та Національного університету біоресурсів і природокористування України для задоволення потреб у розвитку освіти та науки. Внутрішнє забезпечення якості освіти ґрунтується на «Положенні про організацію та методику проведення поточного, підсумкового контролю та атестації здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня – фаховий молодший бакалавр», що було затверджене наказом Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України №174 від 19.08.2021 року.

У закладі також впроваджено систему особистих вебсайтів викладачів, що сприяє оптимізації внутрішнього документообігу, обміну інформації між структурними підрозділами та надає учасникам освітнього процесу оперативний доступ до навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін.

Значною перевагою є наявність системи постійного зворотного зв'язку між топ-менеджментом закладу освіти та здобувачами освіти, організація регулярних зустрічей з певною періодичністю для вирішення проблем здобувачів освіти та врахування їхніх пропозицій щодо поліпшення освітнього процесу та умов навчального середовища. Чіткі процедури розроблення,

затвердження та перегляду освітньо-професійної програми на основі моніторингу пропозицій стейкхолдерів, а також адекватна реакція внутрішньої системи забезпечення якості на виявлені недоліки свідчать про ефективну внутрішню систему забезпечення якості в контексті даної освітньо-професійної програми.

Загалом усі правила і процедури, що стосуються організації освітнього процесу та регулювання прав і обов'язків всіх його учасників, доступні та публічні. Зауваження, виявлені, обумовлені переліком фахових дисциплін та некоректним закріпленням результатів навчання за ними, а також наявність елементів, які не в повній мірі відповідають фаховості практичної підготовки, завжди обговорюються. З урахуванням періодичного перегляду змісту освітньо-професійної програми, налагодженої результативної комунікації зі стейкхолдерами та розуміння проблеми перегляду ОПП, можна вважати, що виявлені недоліки будуть усунені найближчим часом за умови перегляду фахових дисциплін та закріплення за ними відповідних результатів навчання.

Академічна та професійна кваліфікація науково-педагогічних працівників, які беруть участь у впровадженні освітньо-професійної програми, переважно зорієнтована на аспекти конструкції та експлуатації автотранспортних засобів, що не повністю відповідає цілям та програмним результатам навчання ОПП «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)».

Потужні аспекти ОПП та позитивні практики включають періодичний перегляд змісту програми (щорічно) з додаванням нових освітніх компонентів, що відповідає інтересам здобувачів освіти та потребам роботодавців. Цей процес має динамічний характер, що забезпечує можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії через вибір навчальних дисциплін відповідно до законодавства.

Також важливою є результативна комунікація з роботодавцями та врахування їхніх пропозицій при розробці та перегляді програми. Освітній процес на програмі дозволяє студентам отримати м'які навички (Soft Skills); розроблено систему особистих вебсайтів викладачів, де зібрана інформація та навчально-методичні ресурси, необхідні для навчальної діяльності; реалізується програма менторства для здобувачів освіти перших курсів, спрямована на соціальну підтримку та адаптацію до студентського життя, а також на створення дружньої атмосфери у колективі.

Прозорість та доступність всіх правил і процедур, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, підтверджена наявністю відповідних положень та нормативних документів, розміщених на офіційному сайті закладу.

Слабкі сторони програми та рекомендації щодо її вдосконалення полягають у тому, що вони не містять достатньо повної інформації та

актуальних джерел рекомендованої літератури. Це вимагає проведення більш ретельного рецензування навчально-методичного забезпечення. Також рекомендується надавати інформацію щодо цілей, змісту, принципів, порядку та критеріїв оцінювання у формі силабуса для окремих освітніх компонентів. Зокрема, на освітньому порталі закладу освіти не в повній мірі представлено навчально-методичне забезпечення за окремими освітніми компонентами, і не всі дисципліни вибіркової частини ОПП. Також варто зазначити, що академічна та професійна кваліфікація персоналу, що бере участь у реалізації програми, не повністю відповідає цілям та очікуваним результатам навчання за ОПП.

Але, у загальному, цілі освітньо-професійної програми та програмні результати навчання враховують ринок праці, галузевий та регіональний контекст, але не повністю враховують сучасні тенденції розвитку спеціальності та досвід аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, які відповідають стандартам освіти для відповідної спеціальності та рівня освіти.

Висновки. Отже, проведене дослідження стану формування економічної культури майбутніх техніків з транспортних технологій та управління перевезеннями на автомобільному транспорті не вичерпує всіх аспектів порушеної в ньому проблеми, а стимулює продовжувати наукові розвідки в напрямі пошуку нового змісту, інноваційних форм, методів, принципів навчання, а також упровадження їх в освітній процес професійної підготовки майбутніх техніків транспортної галузі.

Література:

1. Москаленко В. В. Теоретико-методологічні підходи у дослідженні соціально-психологічних особливостей економічної культури особистості. *Психологія і особистість*. 2013. № 2(4). С. 43–67.
2. Набока О. Г. Організаційно-педагогічні умови застосування професійно-орієнтованих технологій навчання у фаховій підготовці майбутніх економістів. *Рідна школа*. 2012. № 12. С. 48–53.
3. Герлянд Т. М. Педагог професійного навчання: методичний посібник. Київ: ПТО НАПН України, 2009. 232 с.
4. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1619-2021-%D1%80#Text>
5. Навчальна програма з дисципліни «Засоби автотранспортних технологій». Київ: Комунальний заклад професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж автотранспортних технологій». 2023. 8 с.
6. Навчальна програма з дисципліни «Взаємодія видів транспорту». Київ: Комунальний заклад професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж автотранспортних технологій». 2023. 8 с.
7. Навчальна програма з дисципліни «Технологія й організація вантажних автомобільних перевезень». Київ: Комунальний заклад професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж автотранспортних технологій». 2023. 8 с.

8. Соловійова О.О., Савченко Л.В., Сулима Л.О. Взаємодія видів транспорту: конспект лекцій. Київ: НАУ, 2010. 60 с.

9. Силабус навчальної дисципліни «Взаємодія видів транспорту». Київ: Комунальний заклад професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж автотранспортних технологій». 2023. 5 с.

10. Освітньо-професійна програма «Транспортні технології та управління перевезеннями на автомобільному транспорті» фахової передвищої освіти. Київ: Комунальний заклад професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж автотранспортних технологій». 2023. 19 с.

References:

1. Moskalenko, V. V. (2013). Teoretyko-metodolohichni pidkhody u doslidzhenni sotsialno-psykholohichnykh osoblyvostei ekonomichnoi kultury osobystosti [Theoretical and methodological approaches to the research of socio-psychological characteristics of the economic culture of specialness]. *Psykhologhiia i osobystist – Psychology and specialness*, 2(4), 43–67 [in Ukrainian].

2. Naboka, O. H. (2012). Orhanizatsiino-pedahohichni umovy zastosuvannia profesiino-oriientovanykh tekhnolohii navchannia u fakhovii pidhotovtsi maibutnikh ekonomistiv [Organizational-pedagogical minds of the stagnation of professional-oriented technologies began in the professional preparation of future economists]. *Ridna shkola – Native school*, 12, 48–53 [in Ukrainian].

3. Herliand, T. M. (2009). *Pedahoh profesiinoho navchannia [Vocational training teacher]*. Kyiv: IPTO NAPN Ukrainy [in Ukrainian].

4. Pro skhvalennia Kontseptsii Derzhavnoi tsilovoi sotsialnoi prohramy rozvytku profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity na 2022-2027 roky [On approval of the Concept of the State Targeted Social Program for the Development of Vocational Education for 2022-2027]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1619-2021-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

5. Navchalna prohrama z dystsypliny «Zasoby avtotransportnykh tekhnolohii» [Curriculum for the discipline «Means of Motor Vehicle Technologies»]. Kyiv: Komunalnyi zaklad profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity «Kyivskyi profesiinyi koledzh avtotransportnykh tekhnolohii» [in Ukrainian].

6. Navchalna prohrama z dystsypliny «Vzaiemodiia vydiv transportu» [Curriculum for the discipline «Interaction of Transport Modes»]. Kyiv: Komunalnyi zaklad profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity «Kyivskyi profesiinyi koledzh avtotransportnykh tekhnolohii» [in Ukrainian].

7. Navchalna prohrama z dystsypliny «Tekhnolohiia y orhanizatsiia vantazhnykh avtomobilnykh perevezen» [Curriculum for the discipline «Technology and Organization of Freight Road Transportation»]. Kyiv: Komunalnyi zaklad profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity «Kyivskyi profesiinyi koledzh avtotransportnykh tekhnolohii» [in Ukrainian].

8. Soloviova, O.O., Savchenko, L.V., Sulyma, L.O. (2010). *Vzaiemodiia vydiv transportu: konspekt leksii [Interaction of transport modes: lecture notes]*. Kyiv: NAU [in Ukrainian].

9. Sylabus navchalnoi dystsypliny «Vzaiemodiia vydiv transportu» [Syllabus of the academic discipline «Interaction of modes of transport»]. Kyiv: Komunalnyi zaklad profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity «Kyivskyi profesiinyi koledzh avtotransportnykh tekhnolohii» [in Ukrainian].

10. Osvitno-profesiina prohrama «Transportni tekhnolohii ta upravlinnia perevezenniamy na avtomobilnomu transporti» fakhovoi peredvyshchoi osvity [Educational and professional program «Transport technologies and transportation management in road transport» of professional pre-higher education]. Kyiv: Komunalnyi zaklad profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity «Kyivskyi profesiinyi koledzh avtotransportnykh tekhnolohii» [in Ukrainian].